Dokumentą elektroniniu parašu
pasirašė MINDAUGAS,DOCAITIS
Data: 2026-10-26 21:51:14

Taikus žmonių judėjimas už gyvosios gamtos išsaugojimą VšĮ „Girių inspekcija“

Kodas 306625563, Didlaukio g. 42-8, LT-08330 Vilnius, tel. +370 679 34089, el. paštas giriuinspekcija@gmail.com

LT487189900010700257

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

Kopija – Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai

PASTABOS IR PASIŪLYMAI DĖL ĮSAKYMO NR. 3D-421 PAKEITIMO – BUVEINIŲ ATKŪRIMO IR IŠSAUGOJIMO PARAMOS TAISYKLIŲ

TAIS projekto Nr. 26-13260

2026 m. spalio 26 d. Nr. GI-2026-10-26-01

Vilnius

VšĮ „Girių inspekcija“, gindama gyvąją gamtą, biologinę įvairovę ir visuomenės interesą, teikia pastabas dėl žemės ūkio ministro 2024 m. gegužės 27 d. įsakymo Nr. 3D-421 pakeitimo (TAIS Nr. 26-13260). Pritariame paramos išplėtimui 7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 Šarmingų žemapelkių bei kitoms EB svarbos buveinėms. Tačiau viešosiomis lėšomis finansuojamas tvarkymas turi gerinti tikslines buveines, nepakenkdamas greta esančioms gamtinėms vertybėms.

1. Ekologinė patikra prieš augalijos šalinimą (Taisyklių 1 priedas).

Pagal priemonę finansuojamas sumedėjusios augalijos šalinimas, siekiant atkurti natūralių pievų ir šlapynių buveines. Tačiau tuose pačiuose plotuose gali būti ir kitų gamtinių vertybių – saugomų rūšių buveinių, senų bei drevėtų medžių, kertinių miško buveinių ar kitų vertingų miško struktūrų. Tai ypač aktualu tvarkant 6530 Miškapievių ir 9070 Medžiais apaugusių ganyklų buveines.

Todėl prieš darbus būtina nustatyti, kokias gamtines vertybes reikia išsaugoti, ir numatyti konkrečias jų apsaugos sąlygas. Vienos buveinės atkūrimas neturi nepagrįstai pabloginti kitų saugomų vertybių būklės.

Siūloma formuluotė. Taisyklių 1 priedo skiltį „Gamtotvarkos darbų atlikimo sąlygos“ papildyti nuostata:

„Kai numatomas sumedėjusios augalijos šalinimas, prieš tvirtinant gamtotvarkos darbų poreikio aprašymą patikrinama, ar tvarkymo plote yra kitų saugomų buveinių, saugomų rūšių radaviečių, brandžių, senų ir drevėtų medžių, kertinių miško buveinių ar kitų biologinei įvairovei svarbių struktūrų. Patikra atliekama pagal aktualius gamtosauginius duomenis, o prireikus – vietoje. Nustatytos vertybės pažymimos darbų schemoje ir numatomos jų išsaugojimo priemonės. Jeigu tokias vertybes galinti paveikti intervencija būtina konkrečios saugomos buveinės ar rūšies atkūrimui, jos būtinybė ir mažesnio poveikio alternatyvų netinkamumas pagrindžiami atskirai.“

2. Darbų proporcingumas ir etapinis atkūrimas (Taisyklių 1 priedas).

Šalinant augaliją būtina atskirti buveinių būklę bloginančius krūmų ir jaunų medžių sąžalynus nuo brandžių, senų ir biologinei įvairovei svarbių medžių.

Tai ypač aktualu 6530 Miškapievėse ir 9070 Medžiais apaugusiose ganyklose, kuriose brandūs medžiai ir su jais susijusios struktūros yra neatsiejama buveinių gamtinės vertės dalis. Jų pašalinimas gali negrįžtamai sunaikinti per dešimtmečius ar šimtmečius susiformavusias mikrobuveines, įskaitant saugomų rūšių gyvenamąsias vietas.

Viešosiomis lėšomis finansuojamas buveinių atkūrimas neturi tapti brandžių medžių šalinimo priemone.

Siūloma formuluotė. Taisyklių 1 priedo skiltį „Gamtotvarkos darbų atlikimo sąlygos“ papildyti:

„Vykdant buveinių atkūrimo darbus privaloma išsaugoti brandžius vietinių rūšių medžius, taip pat senus, drevėtus ir kitus biologinei įvairovei svarbius medžius bei negyvą medieną. Šių medžių šalinimas pagal intervencinę priemonę nefinansuojamas.

Leidžiama šalinti buveinių būklę bloginančius krūmų ir jaunų medžių sąžalynus bei invazinių rūšių sumedėjusią augaliją, kai tai būtina konkretiems buveinės apsaugos tikslams pasiekti.

Išimtis dėl saugotinų medžių šalinimo galima tik esant tiesioginei grėsmei žmonių saugumui, kai jos neįmanoma pašalinti mažesnio poveikio priemonėmis. Saugotini medžiai pažymimi gamtotvarkos darbų schemoje.“

3. Pirmenybę teikti pelkių hidrologinio režimo atkūrimui ir gamta pagrįstiems sprendimams (Taisyklių 1 priedas)

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos duomenimis, vienos pagrindinių pelkinių buveinių blogėjimo priežasčių yra veikiančios sausinimo sistemos ir dažnėjančios sausros. Dėl vandens trūkumo pelkės apauga sumedėjusia augalija ir ilgainiui praranda joms būdingas gamtines vertybes. Todėl vien augalijos šalinimas, neatkuriant tinkamo vandens režimo, gali nepašalinti buveinės blogėjimo priežasties ir lemti nuolatinių, papildomų gamtotvarkos darbų poreikį.

Bebrų užtvankos tam tikrose vietose gali padėti sulaikyti vandenį ir prisidėti prie natūralaus hidrologinio režimo atkūrimo, sumažindamos techninių priemonių poreikį.

Siūloma formuluotė. Taisyklių 1 priedo lauką „Numatomi atlikti gamtotvarkos darbai, planuojamos investicijos, jų poreikis“ papildyti:

„7140 Tarpinių pelkių ir liūnų, 7230 Šarmingų žemapelkių ir kitų šlapių buveinių tvarkymo atveju privaloma įvertinti esamą hidrologinį režimą, jo atitiktį tikslinės buveinės apsaugos poreikiams ir atkūrimo būtinybę. Pirmenybė teikiama gamta pagrįstiems hidrologinio režimo atkūrimo sprendimams, įskaitant esamų bebrų užtvankų ir jų vandens sulaikymo funkcijos išsaugojimą. ***Pagal šią intervencinę priemonę finansuojamų gamtotvarkos darbų metu draudžiama ardyti, šalinti ar pažeisti esamas bebrų užtvankas.*** *Jos pažymimos gamtotvarkos darbų schemoje kaip saugotinos gamtinės struktūros. Kitos hidrologinį režimą keičiančios intervencijos gali būti numatomos tik pagrindus jų būtinybę, poveikį saugomoms vertybėms ir mažesnio poveikio alternatyvas.“*

Pastabas teikiame vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Konstitucijos 53–54 straipsniais bei Orhuso konvencijos 8 straipsniu, skatinančiu visuomenės dalyvavimą rengiant aplinkai reikšmingus norminius aktus. Pagal Teisėkūros pagrindų įstatymo Nr. XI-2220 5 straipsnio 2 dalies 7 punktą prašome šias pastabas ir motyvuotą jų įvertinimą paskelbti TAIS projekto Nr. 26-13260 derinimo medžiagoje, o apie įvertinimą informuoti mus el. paštu.

Pagarbiai,

VšĮ „Girių inspekcija“ vadovas Mindaugas Docaitis